

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0518U000415

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-04-2018

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новаківська Людмила Володимирівна

2. Novakivska Liudmyla Volodymyrivna

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 13.00.01

Назва наукової спеціальності: Загальна педагогіка та історія педагогіки

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-03-2018

Спеціальність за освітою: українська мова і література

Місце роботи здобувача: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова,2, м. Умань, Уманський р-н., Черкаська обл., 20300, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 74.053.01

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова,2, м. Умань, Уманський р-н., Черкаська обл., 20300, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова,2, м. Умань, Уманський р-н., Черкаська обл., 20300, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.09.25, 16.31.51

Тема дисертації:

1. Теорія і практика викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах (XIX-початок XX століття)
2. Theory and Practice of Teaching Literature in Domestic Educational Institutions (XIX-early XX century)

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано новий підхід до вирішення важливої й актуальної проблеми, що полягає у розкритті й цілісній характеристиці теоретико-практичних основ викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах XIX – початку XX століття. У результаті аналізу історіографії проблеми з'ясовано, що сьогодні актуальним і своєчасним стає вивчення історико-педагогічного досвіду викладання словесності. Історіографію проблеми теорії і практики викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах у хронологічних межах дослідження окреслено за такими етапами: 1-й етап (XIX – початок XX століття) – імперська історіографія – праці сучасників у хронологічних межах дослідження; 2-й етап (20-ті – кінець 80-х років XX століття) – радянська історіографія; 3-й етап (з початку 90-х років XX століття) – сучасна історіографія. Здійснено аналіз джерельної бази дослідження проблеми теорії і практики викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах XIX – початку XX

століття за такими групами джерел: документальні джерела, масові джерела, підручники та навчально-методичні посібники, додаткові джерела. Розкрито й цілісно охарактеризовано теоретико-практичні засади викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах XIX – початку XX століття: охарактеризовано теорію і методику викладання словесності (розвиток підходів до навчання словесності та зміна напрямку від лінгвоцентричного до історико-літературного; зародження та розвиток словесності, методики її викладання та апробація кращих здобутків педагогів-словесників). Здійснено аналіз змісту і форм викладання словесності (класні – твори, літературні бесіди, лекції; позакласні – ліричні вечори, літературні вечори, літературно-музичні свята, вистави, концерти, літературні суди, літературні читання, літературні та читацькі бесіди та ін.). У дисертації розкрито теоретико-практичні засади викладання словесності у середніх і вищих закладах освіти (особливості викладання словесності шляхом вивчення програмних освітніх документів крізь призму взаємозв'язків середньої і вищої освіти у трьох основних напрямках – методичному, організаційному і нормативному); проаналізовано науково-методичне забезпечення викладання словесності у досліджуваній період (статутів, програм, навчальних планів, підручників, посібників, хрестоматій, у яких знаходить своє вираження словесність як навчальна дисципліна). Обґрунтовано періодизацію розвитку теорії і практики викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах досліджуваного періоду, що охоплює такі етапи: 1-й етап – становлення (перша половина XIX століття) – практичний етап розвитку методики викладання словесності; започаткування викладання словесності у середніх і вищих закладах освіти; становлення навчально-методичного забезпечення викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах; поява гімназійних та університетських підручників словесності; 2-й етап – реформування (друга половина XIX століття) – етап реформ та диспутів щодо методичних пошуків у справі викладання словесності; інституціоналізації та нормування курсів словесності у середній та вищій школі; активної підготовки підручників словесності для середньої і вищої школи; 3-й етап – інтенсивного розвитку (початок XX століття) – теоретичний етап у розвитку методики викладання словесності; практичне спрямування викладання словесності у середній і вищій школі; розквіт та розвиток психолого-педагогічної спрямованості підручників словесності. Уточнено сутнісні характеристики понять «словесність», «літературна освіта», «словесний концентр», «літературний словесний концентр», «методика викладання словесності (літератури)», «учитель-словесник», «викладання словесності»; «теорія і практика викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах XIX – початку XX століття» (феномен, що охоплює: теоретичні засади – особливості розвитку словесності як науки (різні концепції, погляди щодо теорії та історії словесності), навчальної дисципліни та методики її викладання; вимоги до учителя словесності та особливості його підготовки; практичні засади – особливості, зміст, форми та методичне забезпечення викладання словесності в середніх та вищих закладах освіти досліджуваного періоду). Удосконалено і розширено наукові уявлення про внесок педагогів (Ц. Балталон, В. Водовозов, П. Житецький, В. Науменко, В. Острогорський, П. Сакулін, В. Самсонов, В. Стоюнін, Є. Судовщиков, Ф. Сушицький та ін.) у справу становлення та розвитку теорії і практики викладання словесності у вітчизняних навчальних закладах XIX – початку XX століття.

2. The thesis is devoted to theoretical generalization. It proposed a new approach to solving an important and actual problem, which grounds in the disclosure and holistic characterization through the prism of modern research approaches to theoretical and practical fundamentals of teaching literature in domestic educational institutions of the XIXth – early XXth century. As a result of the analysis of the historiography of the problem, it became clear that today the study of the historical and pedagogical experience of teaching literature become actual and timely. The historiography of the problem of theory and practice of teaching literature in domestic educational institutions in the chronological boundaries of the study has been outlined in the following stages: 1st stage (XIXth – early XXth century) – pre- historiography imperial age – works of contemporaries in the chronological boundaries of the study; 2nd stage (twenties of the XXth century – the end of eighties of the XXth century) – Soviet historiography; 3rd stage (from the beginning of the nineties of XXth century) – modern historiography. The analysis of the source of the studied problem of theory and practice of teaching literature in domestic educational institutions of the XIXth – early XXth century had been made according to the following groups of sources: documentary sources; mass sources; textbooks and teaching manuals; additional sources. The

theoretical and methodological fundamentals of the research (approaches, principles, methods), conceptual and categorical apparatus of the theory and practice of teaching literature in domestic educational institutions of the XIXth – early XXth century are determined. The author firstly revealed and characterized theoretical and practical principles of teaching literature in domestic educational institutions of the XIXth – early XXth century: the theory and methodology of teaching literature (the development of approaches to the study of literature and the change of direction from linguocentric to historical and literary; the origin and development of literature, methodology of its teaching and approbation of the best achievements of literature teachers). The analysis of the content and forms of teaching literature (class – essay, literary conversation and lecture; extracurricular – lyrical evening, literary evening, literary and musical feast, performance, concert, literary courts, literary reading, literary and reader conversations, etc.) had been analyzed. The thesis deals with theoretical and practical principles of teaching literature in secondary and higher educational institutions (peculiarities of teaching literature while studying of program educational documents through the prism of the interconnection of secondary and higher education in the three main areas – methodological, organizational and normative); the scientific and methodological support of teaching literature in the investigated period (statutes, programs, curricula, textbooks, manuals, where literature acts as a discipline) had been analyzed. The periodization of the development of the theory and practice of teaching literature in the domestic educational institutions of the studied period had been grounded. It covers the following stages: the first stage – the becoming (the first half of the XIXth century) – the practical stage of the formation and development of the methodology of teaching literature; the beginning of teaching literature in secondary and higher educational institutions; the formation of teaching and methodological support for the teaching literature in domestic educational institutions; appearance of gymnasium and university textbooks of literature; second stage – reformation (second half of the XIXth century) – a stage of reforms and disputes concerning methodological searches in the teaching literature; institutionalization and standardization of the courses of domestic literature in secondary and high school; third stage – intensive development (early XXth century) – the theoretical stage in the development of the methodology of teaching literature; practical orientation of teaching literature in secondary and high school; development of psychological and pedagogical orientation of literature textbooks. The author specifies the essential characteristics of such concepts as «literature», «literary education», «verbal hubs», «literary hubs», «methodology of teaching literature», «teacher of literature», «teaching literature»; the theory and practice of teaching literature in the domestic educational institutions of XIXth – early XXth centuries (a phenomenon that covers: theoretical fundamentals – the peculiarities of literature development as a science (different concepts, views on the theory of literature), discipline and methods of its teaching, requirements for the teacher of literature and peculiarities of his training; practical principles – peculiarities, content, forms, and methodical provision of t

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коберник Олесандр Миколайович
2. Kobernyk Oleksandr Mykolayovych

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коберник Олесандр Миколайович
2. Kobernyk Oleksandr Mykolayovych

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дороніна Тетяна Олексіївна
2. Doronina Tetyana Oleksiivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радул Ольга Сергіївна

2. Radyl Olha Sergiivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дічек Наталія Петрівна

2. Dichek Nataliia Petrivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Безлюдний Олександр Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Безлюдний Олександр Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Т.А.